

साहित्य, कला आणि लोकसंस्कृतीला वाहिलेले त्रैमासिक

तिफण

वर्ष अकरावे, अंक- २रा व ३रा, जुलै-डिसेंबर २०२० (जोडअंक)

UGC Care Listed Journal

ISSN 2231 - 573X

- संपादक -

डॉ. शिवाजी हुसे

पत्ता : संपादक, तिफण, 'शिवार', श्रीराम कॉलनी,
हिवरखेडा रोड, कन्नड, जि. औरंगाबाद - ४३११०३,

मोबा. ९४०४०००३९८

१४.	‘जागरण’ - डॉ. राखी सलगर (औरंगाबाद)	१०२
१५.	गोवा येथील लोककला ‘जागर’ - प्रा. विनय मडगांवकर (गोवा)	१०६
१६.	महाराष्ट्रातील लोककला : ‘दशावतार व नमन’ - प्रा. प्रियंका कुंभार (तासगाव, जि. सांगली)	११४
१७.	महाराष्ट्रातील लोकनाट्याचा आविष्कार - ‘लळीत’ - प्रा. पुरुषोत्तम महाजन (भुसावळ)	१२१
१८.	‘लळीत’ - डॉ. प्रतिभा सोनी (शिक्रापूर, शिरूर)	१२८
१९.	सर्वांना एकत्र बांधून ठेवणारा सांस्कृतिक ठेवा - ‘भोंडला’ - प्रा. तारळेकर (सांगली)	१३३
२०.	‘लोककला तमाशा’- एक अभ्यास - प्रा. डॉ. रामहारी मायकर (वडवणी जि. बीड)	१३८
२१.	‘लोकसंगभूमीवरील डाका विधीनाट्य’ - डॉ. सुनिल टाक (औरंगाबाद)	१४३
२२.	‘लोकसाहित्यातील लोककला प्रकार’ - डॉ. भाऊसाहेब गव्हाणे (केडगाव, ता. दौंड, जि. पुणे)	१४८
२३.	लोककला : स्वरूप व वाटचाल - प्रा. डॉ. विजय विष्णूपंत केसकर (कळंब, जि. उस्मानाबाद)	१५५
२४.	‘महाराष्ट्रातील लोककला : एक चिंतन’ - कु. वर्षा तांदळे (कोल्हापूर) व प्रा. बाळासाहेब चव्हाण (कोरेगाव)	१६०
२५.	आदिवाशी यांच्या लोककला - प्रा. चिंतामण धिंदळे (नगर)	१६५
२६.	महाराष्ट्रामधील आदिवाशी लोककलांचे विवेचन - डॉ. सुनिल घनकुटे (अकोले जि. नगर)	१७१
२७.	महाराष्ट्र लोकसंस्कृती उपासकांचे कलाविष्कार : वासुदेव आणि पोतराज - डॉ. किरण नामदेव पिंगळे (नाशिक)	१७८
२८.	लोकसंस्कृतीचे लोककलेतून सहज सुंदर आविष्कार घडविणारा ‘वासुदेव’ - डॉ. नानासाहेब पवार (हडपसर, पुणे)	१८४
२९.	पोतराजाची आराधना : एक लोककला - डॉ. नितीन मोटे (वडगाव, पुणे)	१९४
३०.	महाराष्ट्राच्या लोककलेचा सहजसुंदर आविष्कार - लावणी - डॉ. धबडगे (औरंगाबाद)	२००
३१.	मराठीची सक्ती; आस्थेचे काय? - डॉ. गणेश मोहिते (बीड)	२०५

मराठीची सक्ती; आस्थेचे काय?

- डॉ. गणेश मोहिते

मराठी विभाग,

बलभीम महाविद्यालय, बीड

इ-मेल : dr.gamohite@gmail.com

येत्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात महाराष्ट्र शासन बारावीपर्यंत राजभाषा मराठी सर्व माध्यमांच्या शाळांमध्ये अनिवार्य करणार असल्याचे सूतोवाच राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी केले. त्यासंबंधी कायद्याच्या मसुद्यावर आम्ही काम करित आहोत असे मराठी भाषाविभागाचे मंत्री सुभाष देसाई यांनी जाहीर केले यावरून पुढील काळात आपल्या राज्यात बापुड्या माय मराठीचे भले होईल. ही भावना मराठी भाषा मुलुखातील मातृभाषा प्रेमी माणसांच्या हृदयात दाटून आली नाही तरच नवल. एरवी आमच्या राज्यकर्ते लोकांना भाषा, संस्कृती वगैरे बाबींमध्ये फार 'रस'द(!) असते असे नाही. त्यामुळे हा समुच्चय प्रांत या वर्गाच्या दुर्लक्षित विषयांपैकी एक गणला जातो. तरीही सरकार आल्यानंतर अगदी अल्पावधीत स्वयंस्फूर्तीने आपले मातृभाषाविषयक प्रेम जागे ठेवून नवे सरकार एक चांगला निर्णय घेण्यापत मानसिकतेत आहे, या बाबीची दखल घेता, ही बाब स्तूत्य व अभिनंदनीय ठरते. येत्या शैक्षणिक वर्षापासून सर्व माध्यमांच्या शाळांत बारावीपर्यंत मराठी भाषा 'सक्ती'ची करण्याबाबत या अधिवेशनात कायदा होतोय. ही महत्वाची गोष्ट. पुढील शैक्षणिक वर्षात राज्यात इतर माध्यमांत शिकणारे लाखो विद्यार्थी मराठी भाषेची बाराखडी गिरवतील. फक्त त्याची अंमलबजावणी नीट व्हावी.

अंमलबजावणी योग्य झाली तर इंग्रजी, उर्दू हिंदीसह अन्य माध्यमांच्या शाळांमध्ये आठवड्यातील एक-दोन तासिकांपलिकडे नसणारी 'मराठी' आठवडाभर शाळेत शिकवावी लागेल. महाराष्ट्रात आहात तर मराठी आली पाहिजे, या म्हणण्यास शालेय पातळीवर या न्यायाने अर्थ प्राप्त होईल. ज्यांची मातृभाषा मराठी नाही; अशाही शाळकरी मुलांना मराठी भाषेविषयी प्रेम व ममत्व निर्माण होईल. त्यासह मातृभाषा मराठी असूनही पालकांच्या उदात्त इंग्रजी भाषाप्रेमामुळे मातृभाषेला शाळेत पारखे झालेल्या लाखो मराठी भाषिक मुलांची

